Перший тенор державної опери Алєксі сидів при вході до міського парку і, здавалося, з увагою приглядався довгим рядам кошиків із квітами, що їх повикладали перекупки на продаж. Дві чи три дами з товариства, що ввечері ходили до опери, а перед полуднем, за вказівкою домашнього лікаря, на прохід до парку, всміхнулися здалека до артиста. Одна з них, мабуть дуже ще молода, побачивши Алєксі на лавці, звільнила хід, а зрівнявшися з лавкою, легко почервоніла.

Та перший тенор державної опери не хотів бачити нічого, крім двох рядів кошиків із квітами.

Можна мати двадцять сім літ, славу і багатство, діставати ласкаві усмішки (і те, що за усмішками скривалося) дам із товариства і не почувати себе не те що щасливим, але навіть сяк-так задоволеним.

Можна.

Людське серце інколи таке химерне. Поза кулісами державної опери кружляли плітки, що перший тенор, той недоступний, гарний Алєксі, не має щастя в коханні. Плітку цю мусила пустити в обіг хіба якась хористка, хоч здавалось це неймовірним.

Алєксі, божок мистецького світу, той самий, якого на сцені жінки обкидали квітами, а поза сценою багатомовними усмішками, він не мав би мати щастя в коханні?

Проте плітку цю по якімсь часі підтвердив і піаніст опери, який із цілого ансамблю був найближчим до першого тенора. Алєксі дійсно не мав щастя в коханні.

Як?

Алєксі не може закохатися. Не може, бо — не може знайти жінки, яка його не любила б і не була б музикальна. Очевидно, пояснює піаніст здивованим артисткам опери, цих слів не треба брати дослівно. Можливо, що Алєксі шукає жінки, якої серце треба б здобувати, а не брати.

Але хто молодий, гарний, славний, багатий, той не мусить здобувати жіночі серця. Той може перебирати.

Дивно.

Та першого тенора державної опери мало що обходять такі міркування його співучих товаришок.

Він підняв злегка брову на вид усмішки й рум'янця молодшої дами з товариства і знову втопив очі в довгі два ряди квітів на продаж. Жагуче жовті далії вабили своєю нахабною усмішкою. Він доглянув пучок білих ранніх хризантем, що розпустили своє листячко, неначе пір'я.

Згодом доглянув таку саму білу пляму на другій стороні вулиці. Там зупинилася якась ясна (все ясне: лице, волосся, сукня) жінка на краю хідника і розглядалась полохливо вгору та вниз по вулиці.

Таке враження, як би та ясна жінка втікала перед кимось і вагається, куди би краще втікати. За хвилину, озирнувшися ще раз вліво і праворуч, скоренько перебігає вулицю та йде спокійно вже хідником у напрямі входової брами парку. Алєксі може тепер, не повертаючи голови, вгадувати, чому вона має такий страх перед вуличним рухом.

Але ж вона майже ще дитина. Тільки очі, трохи перелякані, придають тому личку поважний вираз. Ясна пані минає поволі ряд кошиків із квітами і, вагаючись, зупиняється перед пучком білих, запірених хризантем. Посміхаючись, бере їх пестливо у руки і, не питаючи про ціну, дає перекупці паперовий гріш. При переході вулиці та сама історія, що

передніше. Алєксі того дня зробив кілька спостережень: дитяче личко, багата чужинка і боїться вуличного руху. Алєксі, як кожний великий відомий артист мусить мати свої химери. Останньою химерою (чи тільки химерою?) нашого Алєксі є бажання довідатися щось ближчого про полохливу, з дитячим личком чужинку. Але місто, що має свій театр, завелике, щоби можна в ньому так скоро відшукати людину, ледь запримічену. Багаті чужинки, мабуть, не купують квітів тільки у перекупок.

Одного мрячного пополудня, більш-менш в тому часі, коли артист не мав сумніву, що ясна пані виїхала до своєї батьківщини, побачив, переїжджаючи головною вулицею, як його знайома-незнайома приглядалася виставі з дитячими забавками. Зараз підправив візника, а сам пішов оглядати виставу. Бачив, як її очі блистіли на вид тих прерізних цяцьок, з яким захопленням водила вона тими трохи переляканими очима по чепурненьких голівках лялечок, і перехрестив її в душі з "ясної пані" на "ясне дівчатко".

Налюбувавшись досхочу, пішла вона, задумана, вгору хідником, не обдарувавши його навіть півпоглядом. Алєксі не залишилось нічого іншого, як піти вслід за нею. Увійшла у браму одної з новопобудованих вілл старої дільниці міста. Алєксі запам'ятав собі число вілли, а за дві години знав уже, що перший поверх займають панство Комаренки (отже, не чужинка!), що панна Комаренко (імені не знали) не має подруг, ніде сама не буває і ніколи не ходить до театру. Навіть такому чоловікові, як Алєксі, трудно було в пристойний спосіб познайомитись з жінкою, яка не має подруг, ніде сама не буває і не ходить до театру. Тому рішив Алєксі ходити на свої ранні проходи до старої дільниці. Але панна Комаренко, те ясне дівчатко з трохи переляканими очима, що усміхом ловило мотиля в леті, не хотіло запримітити великого артиста, що день у день проходжувався біля новопобудованої вілли. Можна бути вродливим, славним, мати талант і симпатії у дам із товариства, а не мати щастя в ясноволосого, полохливого дівчатка.

Людське серце інколи таке химерне. Алєксі осмілився післати дівчаткові у віллу розкішну китицю хризантем. Квіти прийняли, зате його в дуже обережнім тоні витримані листи залишились без відповіді.

Ясне дівчатко мало свої химери. Та коли одного ранку артист Алєксі зважився приступити на вулиці до панни Комаренко і проти всяких товариських правил заговорив до неї, незнайомої, то цей крок не був уже випливом химерного настрою розпещеного публікою артиста. Він не міг не зробити цього.

Ясне дівчатко, збентежене таким несподіваним виступом, зупинилось, почервоніло, труснуло злісно головою і побігло просто додому.

Алєксі стояв якийсь час нерухомо, потім обернувся і важкими, повільними кроками подався до міста.

У два дні по цій невеселій пригоді зустрівся (зустріч на прохання артиста) артист державної опери Алєксі зі старим паном Комаренком.

Сивий пан говорив трохи клопітно:

Ваше зацікавлення, пане Алєксі, приносить мені та моїй рідні справжню честь... якби — якби не одна обставина... Я дуже нещасливий батько, пане Алвксі. Дуже нещасливий... Галюся... моя дочка, пане Алєксі, від уродження — глухоніма. Так, так, пане Алєксі, нас тяжко доля покарала — і тому ми так запопадливо закриваємо її стан перед світом, щоб захистити її і себе перед людським співчуттям. Бачите, який я нещасливий батько, пане Алєксі. Цей її стан вплинув, здається, теж і на її умовий недорозвій... Вона, незважаючи на свої двадцять два роки, зовсім ще дитина... Одне, чим можна зробити їй ще приємність, це дитячі забавки і квіти... Все інше зовсім її не цікавить...

Артист пригадав собі мрії про ті жінки, яких серце хотів би з'єднати своєю вродою, голосом і грішми, і подумав, що найкращі з них видались йому як забавки і квіти...

1933